# صعوبت برچسب شب و روز کره در یک سال و قول به نوعیت ماه رمضان و لیلة القدر

(38:10)

حال آن چه که می‌خواهم عرض کنم، این است: روز اول خلقت که شروع شده، این مشکلی که الآن گفتیم را آن جا هم داریم. یعنی فرض می‌گیریم که الآن روز اول خلقت است. فرض یک زمانی برای چیزی که منظور از یوم خلقت است به بیانی که نزد اهل ِآن هست؛ «نردّ علمه الی اهله». چون می‌دانید در این‌که شروع چه زمانی بوده، نظرات مختلفی هست. هم در کتب قدیم و هم برای جدیدی ها نظراتی مختلفی هست که لحظه شروع را کجا بگیریم.

**شاگرد:** با فرض «ستة ایام» می‌فرمایید؟

**استاد**: پارسال در مورد «ستة ایام» بحث کردیم. سه-چهار جلسه راجع به این‌که این «ستة» چیست. بحث‌های خیلی خوبی شد. از بحارالانوار خواندیم و ... .

علی ای حال یکی از محتملات، این بود که لحظه شروع، آن لحظه‌ای است که دحو الارض شروع شده است. یعنی قبلش کل کره را آب گرفته بود، در آن وقتی که از تحت کعبه معظمه، خشکی از زیر آب سر برآورد، بعد کم‌کم آب کم شد و فروکش کرد. دحو الارض من تحت الکعبة المعظمة. اگر الآن به این صورت فرض بگیریم، آن برای خودش یک لحظه می‌شود. یعنی ولو کره ارض قبلاً بود و روی آن آب بود، اما خشکی و محل سکونت را با یک ضابطه ای اول گذاشتیم. یکی از محتملات این بود؛ محتملات دیگری هم هست.

خب اگر آن جا را فرض گرفتیم، حال می‌خواهیم برچسب بزنیم. چه زمانی بوده؟ با ادله سمعیه فرض می‌گیریم که وقت زوال بوده است. همانطور که در آن روایت بود «الشمس فی وسط السماء»[1]؛ یعنی سماء همان جایی که دحو صورت گرفت. شب و روز ادامه پیدا می‌کند. اگر الآن بخواهیم برچسب بزنیم به چه صورت می‌زنیم؟ برچسب بیست و چهار ساعتی آسان بود. از آن لحظه، بیست و چهار ساعت اول را می‌زنیم تا الآن می‌آییم. این بیست و چهار ساعتی نسبت به دوره‌های زمین و دوره‌های قمر متطابق نیستند. یعنی حتی خود زمین هم در کَوَر و دَوَر ِخودش که صحبتش شد، با فاصله‌های زمانی طولانی دوباره به هیئت لحظه‌ای که با همه کواکب داشت بر می‌گردد. همه این‌ها با هم یک وضعی دارند. دور می‌زنند، یک کَوَر بر می‌گردد. دوباره گویا کل نظم لحظه‌ای اَجرام سماوی مثل هم می‌شوند. نظیر همین که الآن عرض کردم، معقول است. چه بسا شواهدی هم دارد. تحقیقش بر عهده خودتان باشد.

در اینجا اگر از اول شروع کنیم باز این مشکل را داریم که اگر بخواهیم برچسب شب را بزنیم، باید چه کنیم. یعنی از اول خلقت میخواهیم بگوییم شب اول است. چطور برچسب بزنیم؟ میخواهیم بگوییم روز اول، چطور بزنیم؟ شبانهروز اول برای کل کره، آسان است. اما شبانهروز اول برای قم ای یک جایی از کره زمین باز مشکل میشود. چرا مشکل دارد؟ چون زمین کروی است و بیست و چهار ساعت را موجود دارد. در ادامه اش این خصوصیت هست که وقتی دور میزند کجای این بیست و چهار ساعت را شب بگوییم؟ کجا را روز بگوییم؟ اینجا است که فرمودند لابد از این است که نوعی باشد. چارهای ندارید! شما چطور میخواهید بفهمید؟! شب اول ماه به چه معنا است؟! کجا را میگویید شب؟! کجا را روز میگویید؟! اینجا را تأمل کنید و ببینید به چه صورت حل میکنید.

چیزی که من عرض کردم، روایت عبید بود؛ «ان رئی قبل الزوال و ان رئی بعد الزوال» یعنی «ان اهل قبل الزوال و ان اهلّ بعد الزوال»، در اینجا میتواند کارگشا باشد. یعنی وقتی میگوییم شب اول و روز اول، به لحاظ زوال و اهلال حساب میکنیم. اگر قبل از زوال اهلال شده، الآن لحظه اهلال را بهروز اول برچسب میزنیم. چون قبل از زوال است. آن چه که هست این است که برچسب زدن ما بهعنوان روز اول، برای کل کره است. مانعی ندارد. اما برای بلاد دیگر را چه کار کنیم؟ ان شاءالله فکرش را بکنید. در اینجا نکات خوبی هست. اگر زنده بودیم برای فردا باشد.

**شاگرد**: روایت وضعیت قمر را نمیگوید؟ چون میگوید «الكواكب كانت في أشرافها».

**استاد**: یادم نیست. چون صحبت از لیل و نهار بود. لذا حضرت در بیان شریفشان وارد قمر نشدند. صحبت از ماه نبود. صحبت از تقدم لیل و نهار بود حضرت فقط آن را فرمودند.

**والحمد لله رب العالمین**

---

[1] تحف العقول نویسنده : ابن شعبة الحراني  جلد : ۱  صفحه : ۴۴۷

---

بازبینی #1
ایجاد شده 29 ژانویه 2026 13:59:51 توسط ... .
به روزرسانی شده 29 ژانویه 2026 14:01:50 توسط ... .